

Onbekende Trivia blijkt oude 'bekende'

Trivia exigua (Gray, 1831)

Jeroen Goud

Reeds vele jaren geleden kwam ik in verschillende collectie's een klein roze-rood gevlekt Trivia-tje tegen, waarbij dan wel enige vindplaatsaanduiding werd gegeven, maar de naamgeving niet verder kwam dan *Trivia spec.* soms zelfs met de opmerking:

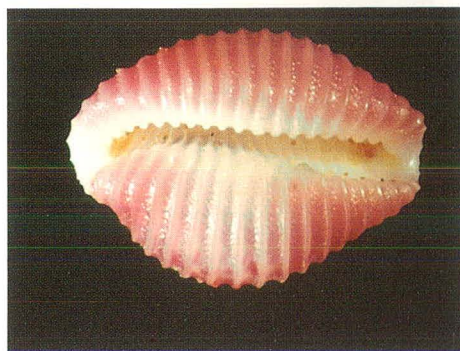
"Vermoedelijk een nieuwe soort." Achteraf blijkt dat het materiaal veelal betrokken werd van een handelaar. Hij verkocht de soort als *Trivia spec.*

Afb. 1,2,3. *Trivia exigua*. resp. 4.4 en 4.5 mm. Sharm el Nâga, zuidelijk van Hurghada, Egypte, augustus 1989. Foto's J. Goud en Th. Strengers.

en suggereerde dat het om een nieuwe soort zou gaan. Het waren vaak fraaie meestal levend verzamelde schelpjes steeds afkomstig uit de omgeving van Eilat in de Golf van Aqaba.

Kennelijk heeft iedereen hiermee dezelfde problemen gehad. Voor de hand liggend is om CATE (1979): 'A review of the Triviidae' te raadplegen. Vervelend is dat dit werk geen determinersleutel voor de soorten kent, zodat het zoeken tussen

Afb. 4. Levende exemplaren, met veel improvisatie terplaatse gefotografeerd. We zien de mantel met papillen en proboscis. Foto J. Buyse.

140 opgevoerde soorten, voorzien van 173 zwart/wit foto's lijkt op het zoeken naar een speld in een hooiberg. En juist omdat ons soortje zo fraai van kleur is staren we ons blind op al die zwart/wit plaatjes. Bladeren in recente werken met de vele Indo-Pacific soorten leverde geen enkel aanknopingspunt op.

Tijdens de Rode Zee reis van 1988 verzamelde Henk Dekker in de vloedlijn van de baai 'Sharm el Nâga' (Hurghada, Egypte) enkele min of meer verse exemplaatjes van deze Trivia-soort. Dit deed ons vermoeden dat de soort daar op het rif in de baai zou moeten leven. Inmiddels waren we in MASTALLER (1979) de vermelding van *Trivia exigua* (Gray, 1832) tegengekomen. Hij schrijft:

'Material: Aqaba, selten, im Grotten- und Tunnel-system der Riffplatform, 2 ex.; Erstnachweis im RM.'

Tijdens de tweede reis (1989) keken we met extra veel belangstelling naar deze soort uit. Bij laagwater werd twee middagen intensief gezocht, en in totaal 13 exemplaren verzameld.

De nog onverstoorden dieren bedekken met hun dunne, doorzichtige mantel de gehele schelp, waarvan de opvallend rode kleur duidelijk doorschijnt. (afb. 4) Op de mantel staan een gering aantal creme-gele papillen, tot ca. 14 aan weerszijden. De vrij dunne en lange proboscis heeft dezelfde kleur. De dunne doorschijnende sprieten zijn wat langer als de proboscis en dragen donkere oogjes aan de basis. De elegante ondoorschijnende gele voet kan bij volledig strekken 1½ maal de schelpenlengte worden.

De dieren leven in scheuren en hopen van het rifdak, welke beschut liggen maar toch veel waterdoorstroming kennen, zodat een heldere omgeving met grof koraalzand ontstaat. Ze leven aan de onderzijden van vooral platte stenen of oude koraalblokken welke min of meer vrij op de koraalzandbodem liggen. Zelfs bij extreem laagwater kwamen deze stenen in ieder geval aan de onderzijde niet bloot te liggen. Het substraat waarop ze leven is begroeit met korstvormende sponzen, verschillende mosdiertjes (Bryozoa) en opvallend veel rode korstjes van een kolonievor-

mende foraminifeer. Hun dieet bestaat vermoedelijk uit verschillende soorten van deze dieren. VAYSSIERE (1923) vond in de maaginhoud van een *T. exigua* spiculae van sponzen, diatomeeën en fragmenten van koraal.

Na verder speuren in de literatuur werd duidelijk dat de soort een zeer uitgestrekt verspreidingsgebied heeft, van Japan en China tot Hawaii en Tahiti, van Noordoost-Australië tot Mauritius en Reunion, van Maleisië en Sri Lanka tot het uiterste noorden van de Rode Zee. Overigens waren de exemplaren welke MASTALLER vond bij Aqaba beslist niet de eerste uit de Rode Zee. Reeds door MACANDREW (1870) en COOKE (1885) werd de soort gemeld onder de naam *T. tremeza* (Duclos). Opvallend is wel dat de soort, zij het onder verschillende namen (behalve *exigua* en *tremeza* ook *gemmula* Gould, *gemmata* Schmeltz en *corrugata* Pease) in veel oude literatuur wordt vermeld. Tot mijn verbazing blijkt de soort toch ook in een aantal nieuwe werken terug te vinden, zo vermeld HABE (1970) de soort van Japan, KAY (1979) van Hawaii en CERNOHORSKY (1967) als niet algemeen uit de gehele Indo-Pacific.

Weer is aangetoond hoe kritisch we moeten zijn met 'nieuwe' handelaars soorten en namen.

Literatuur

- CATE, C.N., 1979. A review of the Triviidae. San Diego Soc. Nat. Hist., Memoir 10.
- CERNOHORSKY, W.O., 1967. Marine Shells of the Pacific. Sydney.
- COOKE, A.H., 1885. Report on the Testaceous Mollusca obtained during a dredging excursion in the Gulf of Suez in 1869 by R. Macandrew (I). Ann. Mag. Nat. Hist. serie 5, Vol. XV. pp. 322-339
- HABE, T., 1971. Shells of the Western Pacific-II
- KAY, E.A.M. 1979. Hawaiian Marine Shells. Honolulu.
- MASTALLER, M., 1979. Beiträge zur Faunistik und Ökologie der Mollusken und Echinodermen in den Korallenriffen bei Aqaba, Rotes Meer.
- VAYSSIERE, A., 1923. Recherches Zoologiques et Anatomiques sur les Mollusques de la famille des Cypraeides. Ire partie. Ann. Mus. Hist. Nat. Marseille - Zoologie, Tome XVIII, pp. 86-87.